EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.11.2017
SWD(2017) 382 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE

POVZETEK OCENE UČINKA

Spremni dokument

Uredba Komisije (EU) št. .../...

o določitvi smernic za izravnavo električne energije

{C(2017) 7774 final} - {SWD(2017) 383 final}

Povzetek

Ocena učinka uredbe Komisije o določitvi smernic za izravnavo električne energije

A. Nujnost ukrepanja

Zakaj? V čem je težava?

Izravnalni mehanizmi niso zgolj tehnični pripomoček, ki zagotavlja stabilnost sistema, temveč tudi pomembno vplivajo na poslovanje in s tem na konkurenco. Ko operaterji prenosnih sistemov posredujejo za izravnavo ponudbe in povpraševanja, pogosto naletijo na **nezadostno konkurenco pri storitvah izravnave**, ker je le malo razpoložljivih dobaviteljev za zagotavljanje ravnovesja. Pomanjkanje konkurence je posledica načina določanja cen izravnalne energije in neučinkovite uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti (tj. razdrobljenih nacionalnih izravnalnih trgov). Še danes so cene izravnalne energije v Evropi zelo različne in ni učinkovitih pravil, ki bi omogočila učinkovito uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti za izravnavo. Sedanje metode za aktivacijo izravnalne energije ne izkoriščajo vseh možnosti, ki jih ponuja omrežje, zato razpoložljive zmogljivosti ostajajo neizkoriščene. Sedanje cene izravnalne energije pa ne odražajo vedno pomanjkanja in ne nagrajujejo prilagodljivosti.

Kaj naj bi prinesla ta pobuda?

Zaradi naraščajočih količin električne energije iz obnovljivih virov, zlasti vetra, in drugih sprememb za dosego nizkoogljičnega gospodarstva mora biti elektroenergetski sistem zmožen vključiti bolj spremenljive in razpršene vire proizvodnje. Predlagani izvedbeni akt naj bi **ohranil ravnovesje med ponudbo električne energije in povpraševanjem po njej ob najnižjih možnih stroških** za odjemalce, da se dokonča povezovanje notranjega trga električne energije.

Kakšna je dodana vrednost ukrepanja na ravni EU?

Predlagani ukrepi bodo obravnavali neučinkovito rabo evropskega omrežja za prenos električne energije, in sicer z izboljšanjem usklajevanja, harmonizacije in preglednosti izravnalnih trgov in **z uporabo razpoložljivih čezmejnih prenosnih zmogljivosti v največji možni meri** za izravnavo, hkrati pa z izboljšanjem sigurnosti sistema in povezovanja trgov z električno energijo **spodbujali konkurenco.** Poleg tega bo dosežena minimalna stopnja usklajenosti za dokončanje povezovanja notranjega trga električne energije, izvajanje pravil pa bo prepuščeno operaterjem prenosnih sistemov in nacionalnim regulativnim organom.

B. Rešitve

Katere zakonodajne in nezakonodajne možnosti politike so se upoštevale? Ali obstaja najprimernejša možnost ali ne? Zakaj?

Delovanje izravnalnih trgov bi bilo mogoče izboljšati z obravnavo vzrokov za pomanjkanje konkurence med storitvami izravnave, in sicer z:

- uskladitvijo metodologije oblikovanja cen izravnalne energije in
- uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti za izmenjavo izravnalne energije.

V ta namen so obravnavane naslednje možnosti politike:

- **izhodišče: brez nadaljnjih ukrepov EU;**
- **možnost 1: uskladitev metodologije oblikovanja cen izravnalne energije;**
  - **možnost 1.A:** metodologija plačila po klirinški ceni;
  - **možnost 1.B:** metodologija plačila po ponudbi;
- **možnost 2: uporaba čezmejnih prenosnih zmogljivosti za izmenjavo izravnalne energije;**
  - **možnost 2.A:** *samo* čezmejne izmenjave;
  - **možnost 2.B:** čezmejne *in* nacionalne izmenjave;
  - **možnost 2.C (zavrnjena):** uveljavitev regionalnih reguliranih subjektov, ki bi izvajali naloge nadnacionalnih operaterjev izravnave.

Ocena je pokazala, da je možnost 1.A prvi pogoj za operacionalizacijo katere koli od podmožnosti pod točko 2 ter da se možnost 1.A in podmožnosti pod točko 2 torej dopolnjujejo. Čeprav naj bi možnost 2.C prinesla največje koristi, tretji energetski sveženj trenutno ne vsebuje pravne podlage zanjo, zato je bila sprejeta odločitev, da se ta možnost opusti.

Ocena je pokazala, da je za doseganje ciljev predloga najprimernejša **možnost 2.B v kombinaciji z možnostjo 1.A**. Ta najprimernejša možnost predvideva metodologijo plačila po klirinški ceni („mejne cene“) za izravnalno energijo, standardizacijo izravnalnih produktov in vzpostavitev vseevropskih platform za izravnavo, da se olajša usklajevanje operativnih postopkov med operaterji prenosnih sistemov. Tako usklajevanje še vedno

temelji na načelu lokalnih odgovornosti znotraj posameznih izravnalnih območij, ki so sestavljena iz enega ali več regulacijskih območij, vendar ne zajemajo nujno več kot ene države članice. Zato je pristop združljiv s sedanjimi načeli obratovalne sigurnosti.
Kdo podpira katero možnost?
Večina zainteresiranih strani je naklonjena izvajanju metodologije plačila po klirinški ceni skupaj z zavezujočim predpisom o čezmejnih *in* nacionalnih izmenjavah izravnalne energije. Marca 2016 so udeleženci foruma v Firencah poudarili pomen izravnalnih trgov za dobro povezan in delujoč notranji trg z električno energijo ter pozvali Komisijo, naj v dobro držav članic hitro sprejme uredbo Komisije o določitvi smernic o izravnavi električne energije.
C. Učinki prednostne možnosti
Katere so koristi prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?
Možnost 2.B v kombinaciji z možnostjo 1.A lahko z učinkovitejšo rabo evropske infrastrukture za prenos električne energije prinese **pomembne koristi za blaginjo**, kar bi privedlo do boljše likvidnosti in večje konkurenčnosti. Predlagani ukrepi bodo naložbe v proizvodnjo pomagali usmeriti tja, kjer so najučinkovitejše, in zmanjšati potrebo po naložbah v širitve omrežja ali rezervne zmogljivosti za energijo iz nestalnih virov. Pri možnosti 2.B lahko operaterji prenosnih sistemov netirajo svoja odstopanja ter izmenjujejo standardne izravnalne produkte. Izmenjava standardnih izravnalnih produktov prinaša stroškovno učinkovitejšo rabo virov: najdražje razpoložljive enote se uporabijo za regulacijo navzdol, najcenejše pa za regulacijo navzgor. Netiranje odstopanj in čezmejna izmenjava izravnalne energije v primerjavi z izhodiščem skupaj zagotavljata prihranke **v višini približno 479 milijonov EUR na leto**. Skoraj vse te koristi lahko prinese samo možnost 2.C, možnost 2.A pa ne.
Kakšni so stroški prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?
Skupni stroški možnosti 2.B v kombinaciji z možnostjo 1.A so povezani z dvema ključnima vidikoma. Prva skupina stroškov je povezana z razvojem skupnega tehničnega regulatorja, postopkom obračuna in sistemom za netiranje odstopanj. Druga skupina stroškov se nanaša na vzpostavitev vseevropskih platform za izravnavo, vključno z določbami za postopek in algoritem kliringa, gostovanjem, vzdrževanjem in podporo. Stroški možnosti 2.B znašajo med **76,1 in 96,4 milijona EUR** razvojnih stroškov ter **1,8–4,6 milijona EUR** dodatnih letnih stroškov obratovanja. Zainteresirane strani bi lahko imele še nekaj dodatnih stroškov zaradi spremembe nekaterih postopkov izravnave v novem sistemu, vendar bi imele tudi prihranke pri stroških, saj bodo po vsej Evropi na voljo bolj usklajeni produkti in storitve.
Kakšni so učinki na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost?
Uredba bo spodbujala udeležbo obnovljivih virov energije in prilagajanje odjema na izravnalnih trgih. Pričakuje se, da bo okrepila prihodnjo konkurenčnost ponudnikov tehnologije v EU, kot sta električna in elektronska panoga, ki jo večinoma sestavljajo mala in srednja podjetja.
Ali bo prišlo do znatnih učinkov na nacionalne proračune in uprave?
Cilj Uredbe bo s preglednejšimi in bolj harmoniziranimi pravili izboljšati usklajevanje med operaterji prenosnih sistemov. S tem naj bi se po pričakovanjih zmanjšala in poenostavila udeležba na izravnalnem trgu.
Ali bo prišlo do drugih znatnih učinkov?
Drugi znatni učinki se ne pričakujejo.
Sorazmernost?
Možnost 2.B v kombinaciji z možnostjo 1.A dosega ravnovesje med izboljšanjem splošne konkurenčnosti, učinkovitosti in zanesljivosti trgov z električno energijo, omogočanjem prehoda na nizkoogljično proizvodnjo električne energije, spodbujanjem evropskega usklajevanja in dopuščanjem možnosti za nacionalno izvajanje.
D. Spremljanje
Kdaj se bo politika pregledala?
Uredba vsebuje posebne določbe za spremljanje uspešnosti predlaganih ukrepov. Komisija se lahko na podlagi spremljanja ter ob upoštevanju nadaljnjega razvoja trgov z električno energijo in vzpostavitve vseevropskih platform za izravnavo v prihodnosti odloči za spremembo predlagane Uredbe. Uredba (ES) št. 714/2009 izrecno določa pravico zainteresiranih strani, da predlagajo spremembe.